herpy

DRZEWOŁAZY

Santander Poison Frog

Andinobates virolinensis

Andinobates virolinensis to mały, aktywny w dzień drzewołaz osiągający do 19 mm, ze szkarłatną głową i przednią częścią ciała oraz brązową tylną częścią. Występuje wyłącznie w lesie mglistym na wschodnim łańcuchu Andów w Kolumbii. Gatunek jest narażony na wyginięcie w naturze i raczej nie jest utrzymywany, dlatego zalecenia dotyczące hodowli opierają się na chłodnym, wilgotnym klimacie górskim jego siedliska.

Rodzina: Dendrobatidae Dawna nazwa: *Ranitomeya virolinensis; Dendrobates virolinensis; Minyobates virolinensis*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**19 mm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**5-10 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Las górski**
Toksyny skórne na wolności	**Słabe**
Toksyny skórne w niewoli	**Brak** Zwierzęta z hodowli. Osobniki odłowione na wolności mogą przez długi czas zachować toksyny
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** D × S × W dla 3 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**19-23 °C**
Temperatura w nocy	**15-19 °C**
Wilgotność	**85-100%**
Woda	**Bez miski z wodą**
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W parach lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki noszone do wody**
Miejsce składania jaj	**Na ziemi**
Liczba jaj w zniesieniu	**1-2**
Czas do wyklucia	**16-24 dni**
Okres larwalny	**108-152 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Glony i rośliny i gotowa karma**
Opieka nad potomstwem	**Nosi kijanki**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
IUCN	**Narażony (VU)**

O gatunku

Andinobates virolinensis to mały drzewołaz z rodzaju *Andinobates*, grupy niewielkich żab z Andów, które dawniej zaliczano do rodzaju *Ranitomeya*. Dorosłe osobniki osiągają do 19 mm od pyska do kloaki. Głowa i przednie dwie trzecie ciała są głęboko szkarłatne, a barwa przechodzi w brąz w kierunku kloaki. Błona bębenkowa oraz wierzchnia strona przednich i tylnych kończyn są brązowe. Różnice między płciami nie zostały opisane.

Gatunek został opisany w 1992 roku przez Ruiz-Carranzę i Ramírez-Pinillę, a wcześniej funkcjonował jako *Ranitomeya virolinensis*, *Dendrobates virolinensis* i *Minyobates virolinensis*.

Kijanki są czerwonobrązowe na grzbiecie i kremowobiałe od spodu. Temperament i długość życia w niewoli nie są udokumentowane; długość życia podana w ramce została zapożyczona od pokrewnych, małych drzewołazów.

Toksyny skórne: drzewołazy nie wytwarzają same swojej trucizny, lecz pobierają alkaloidy z drobnych stawonogów zjadanych w pokarmie, zwłaszcza z mrówek i roztoczy. W przypadku *A. virolinensis* siła trucizny nie jest udokumentowana. Gatunki z tego rodzaju uważa się za słabo toksyczne, więc żab nie należy brać do ręki, a po pracach w terrarium trzeba umyć ręce. Osobniki z hodowli, które dostają wyłącznie muszki owocowe i skoczogonki, nie mają trucizny.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Odchów kijanek

Występowanie i środowisko

Andinobates virolinensis występuje wyłącznie w Kolumbii, w Kordylierze Wschodniej, najbardziej na wschód wysuniętym łańcuchu Andów. Zasięg obejmuje departamenty Santander i Cundinamarca, są też stwierdzenia z Boyacá. Zdecydowana większość stanowisk leży w Santanderze.

Gatunek ma status narażonego (VU) na Czerwonej liście IUCN, ponieważ występuje tylko w nielicznych miejscach, a las jest zagrożony przez rolnictwo i wyręb. Tam, gdzie żyje, jest pospolity.

> **Naturalny zasięg:** Kolumbia.

ŚRODOWISKO

Andinobates virolinensis żyje na dnie lasu mglistego na wysokości od około 1.300 do 2.400 m n.p.m. Żaba jest aktywna w dzień i przebywa w warstwie opadłych liści. Kilka dorosłych osobników może dzielić tę samą bromelię, więc gatunek raczej nie jest terytorialny. Rozmnaża się przez cały rok.

Pokarm stanowią drobne stawonogi, takie jak roztocza, skoczogonki, mrówki i larwy owadów. Temperatury i wilgotności w siedlisku gatunku nie mierzono, ale las mglisty na tej wysokości jest chłodny i bardzo wilgotny, z mgłą lub deszczem przez większą część roku.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o utrzymaniu *Andinobates virolinensis* jest bardzo skąpa, a gatunek raczej nie jest trzymany w niewoli. Zalecenia opierają się na siedlisku: chłodnym, wilgotnym lesie mglistym z grubą warstwą liści i bromeliami. Najbliższym gatunkiem, z którym są doświadczenia z niewoli, jest *Andinobates bombetes*, żyjący również w chłodnym lesie górskim w Kolumbii; dane dotyczące rozrodu i odchowu zostały zapożyczone właśnie od niego. *Andinobates tolimensis* żyje w tym samym typie lasu w Kordylierze Środkowej. Lepiej znane gatunki zamieszkujące bromelie, *Ranitomeya variabilis* i *Ranitomeya imitator*, pochodzą z cieplejszych rejonów i wymagają o kilka stopni więcej.

Terrarium o wymiarach 45 × 45 × 60 cm wystarczy dla 3 osobników. Urządź je z warstwą drenażową, wilgotnym podłożem z np. włókna kokosowego i ziemi leśnej oraz grubą warstwą liści, która jest najważniejszym miejscem życia żab. Obsadź je gęsto mchem i małymi bromeliami, ułóż gałęzie i kawałki kory korkowej, tak aby było wiele kryjówek. Bromelie z wodą w lejkach liściowych to miejsca dla kijanek, a płaska miseczka z wilgotną ziemią leśną to dobre miejsce na jaja. Wentylacja ma utrzymywać ruch powietrza bez utraty wilgoci.

TEMPERATURA

Temperatury w siedlisku gatunku nie mierzono. 19-23 °C w dzień i 15-19 °C w nocy odpowiada lasowi mglistemu na wysokości 1.300-2.400 m. Żaby z chłodnego lasu górskiego źle znoszą ciepło, więc terrarium musi stać w chłodnym miejscu, bez słońca z okien i bez lamp grzewczych. Jeśli w pomieszczeniu robi się cieplej niż 24 °C, terrarium trzeba chłodzić, np. wentylatorem lub przenosząc je do chłodniejszego pomieszczenia.

Zimowanie nie jest udokumentowane, a sezonowe różnice temperatur w tropikalnych górach są niewielkie.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza powinna wynosić 85-100 %, a warstwa liści przez cały rok musi być wilgotna. Zraszaj co najmniej dwa razy dziennie lub zastosuj zamgławiacz, aby liście i rośliny pozostawały wilgotne, i pozwól powierzchniom lekko przeschnąć między zraszaniami, żeby nie pojawiła się pleśń. Używaj wody z odwróconej osmozy, deszczówki lub wody odchlorowanej. Stojące, mokre powietrze sprzyja pleśni i infekcjom skóry; pomaga słaba, równomierna wentylacja.

WODA I JAKOŚĆ WODY

Gatunek nie potrzebuje części wodnej. Woda znajduje się w lejkach liściowych bromelii, gdzie dorastają kijanki, i trzeba ją regularnie wymieniać, żeby nie zmętniała. Używaj wody z odwróconej osmozy, deszczówki lub odchlorowanej wody z kranu. Płazy wchłaniają substancje przez skórę, więc nigdy nie używaj w terrarium mydła ani środków czyszczących; zamiast tego płucz ciepłą wodą.

OŚWIETLENIE I UVB

A. virolinensis żyje na dnie lasu w cieniu, więc światło służy przede wszystkim roślinom. Zapewnij 10-12 godzin światła dziennie z LED lub świetlówek oraz ciemność w nocy. Nie jest udokumentowane, że gatunek potrzebuje UVB. Jeśli zdecydujesz się na słabe źródło UVB, musi być dużo cienia.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Pokarm stanowią drobne stawonogi: skoczogonki i muszki owocowe (*Drosophila*) w najmniejszym rozmiarze oraz małe równonogi. Karm 3-4 razy w tygodniu i dbaj, aby w terrarium zawsze były żywe owady karmowe. Przy większości karmień oprószaj pokarm wapniem, a 1 raz w tygodniu preparatem witaminowym. W naturze gatunek zjada roztocza, skoczogonki, mrówki i larwy owadów, więc urozmaicony pokarm jest korzystny. Młode dostają te same owady karmowe w najmniejszym możliwym rozmiarze.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Zachowanie w niewoli nie jest udokumentowane. W naturze kilka dorosłych osobników dzieli tę samą bromelię, więc gatunek prawdopodobnie toleruje towarzystwo i można go trzymać w parach lub małej grupie. Żab nie należy brać do ręki, ponieważ ich skóra jest wrażliwa i wchłania substancje; na czas sprzątania przenosi się zwierzęta do czystego, wilgotnego pojemnika.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Wiek i rozmiar w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane, a różnice między płciami nie zostały opisane dla *Andinobates virolinensis*. U blisko spokrewnionych *Andinobates tolimensis* i *Andinobates dorisswansonae* samce są mniejsze od samic, a u *A. tolimensis* samce mają widoczne szczeliny worków głosowych. U *Andinobates bombetes* samce rozpoznaje się po nawoływaniu i lekko niebieskawym gardle.

GODY I KOPULACJA

Gody i nawoływanie nie są udokumentowane dla *Andinobates virolinensis*. W naturze gatunek rozmnaża się przez cały rok, więc nie ma stałego sezonu ani okresu spoczynku. U *Andinobates bombetes* samiec zwabia samicę do miejsca złożenia jaj, a grupa z nieco większą liczbą samic niż samców, np. 2 samce i 3 samice, daje najwięcej jaj.

JAJA I KIJANKI

Samica składa jaja w warstwie liści, a samiec przenosi kijanki do bromelii, gdzie dorastają. Liczba jaj w zniesieniu nie jest udokumentowana dla tego gatunku. U *Andinobates bombetes* samica składa 1-2 jaja naraz, najchętniej na wilgotnej ziemi leśnej.

Kijanki mogą dorastać w bromeliach albo być odchowywane pojedynczo w małych kubeczkach z czystą, odchlorowaną wodą. Karmi się je płatkami dla ryb w małych ilościach, aby woda nie zmętniała.

METAMORFOZA

Czas do wyklucia i czas rozwoju larwalnego nie są udokumentowane dla tego gatunku. U *Andinobates bombetes* wyklucie następuje po 16-24 dniach, a rozwój larwalny trwa około 110 dni przy karmieniu płatkami dla ryb i do 150 dni lub dłużej przy innym pokarmie. Gdy pojawią się przednie kończyny, obniża się poziom wody najwyżej do wysokości kijanki, aby mała żabka mogła łatwo wyjść na ląd.

ODCHÓW MŁODYCH

Świeżo przeobrażone młode mierzą prawdopodobnie około 12 mm. Trzymaj je w małym, wilgotnym pojemniku z ręcznikiem papierowym lub liśćmi, kawałkiem kory i rośliną, zraszaj dwa razy dziennie i zadbaj o dobrą wymianę powietrza. Przez pierwsze dwa tygodnie jedzą skoczogonki; potem mogą dostawać najmniejsze muszki owocowe. Oprószaj pokarm wapniem. Dopiero po kilku miesiącach można je przenieść do większego terrarium.

Zdrowie i częste błędy

Brak wiedzy o chorobach specyficznych dla *Andinobates virolinensis*. Najbardziej prawdopodobne problemy są takie same jak u innych małych drzewołazów z chłodnych rejonów:

- Temperatura powyżej 25 °C powoduje stres i może być śmiertelna. Nie ustawiaj terrarium w słońcu ani w pobliżu źródeł ciepła.
- Stojące powietrze i zbyt mokre liście sprzyjają pleśni i infekcjom skóry. Zadbaj o wentylację i pozwól terrarium lekko przeschnąć.
- Owady karmowe bez wapnia i witamin osłabiają kości, zwłaszcza u samic.
- Zwierzę, które przestaje jeść, staje się ospałe lub ma czerwone, obrzęknięte obszary skóry, musi trafić do weterynarza znającego się na płazach.

Gatunek jest narażony na wyginięcie i występuje tylko na niewielkim obszarze, dlatego nigdy nie wolno odławiać zwierząt z natury.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.